

מהדורה שלושית ותשע

29.4.2021

י"ז אייר תשפ"א

צוות המערכת

אלון שורץ, ריבי ארצי, ד"ר איריס פינטו,
רקפת גלבוע, נעמה כהן, ענבל לוזר

מומחי תוכן

רחל יעקובסון, סולי מונס ושמוליק לוטטי

זמן קריאה 60 שניות

אמ; לק הוא ביטוי סלנג באינטרנט, ראשי תיבות של
"ארוך מדי; לא קראתי".

שימוש רב נעשה בו על מנת להציג את חוסר רצונם של
הקוראים להתאמץ בקריאה ובקשתם **לתקציר הדברים**.

סקופ הוא מונח בעיתונאות המציין ידיעה חדשותית
מקורית, **חשובה**, **מפתיעה** או מרעישה שנחשפה
באופן בלעדי על ידי גורם עיתונאי כלשהו.

מדובר בחדשות אשר סביר להניח שיעניינו מספר רב של
אנשים ועשויות להיות כאלו המלמדות על **הבט חדש** לגבי
אירוע חדשותי אשר ידוע זה מכבר

scope הוא **תחום**, אזור הנמצא בתוך גבול מוגדר
מסוים מוחשי או תיאורטי כמו תחום ידע - ובמקרה שלנו,
חינוך.

על כן **סק; ופ**

מגזין קצר וחדשני בתחום החינוך

לטובת המצטרפים החדשים, ברוכים הבאים!

"כולנו צריכים דברים ... שאנחנו לא צריכים" פיליפ סטארק

ככל שהעולם מתפתח שואף הוא לחזור לטבעיותו המקורית. הרב קוק

כשאני חושב על חינוך, וזה קורה לא מעט, השאלה העיקרית המניעה את כיווני המחשבה שלי היא מחשבה על מהות.

מערכת שלמה, בעלת תקציב ענק, מאות אלפי אנשים, אלפי בתי ספר ומעל לשני מיליון תלמידות ותלמידים – כוחות עצומים המהווים בסיס חינוכי, חברתי, ערכי, כלכלי, מדיני, גלובלי – אנושי. ומה המהות? בבואנו ללמד מתמטיקה, מה המהות? ובשירה? מה מהות לימודי ההיסטוריה? מהי מהות של 12 שנות הלימוד – אלו המגיעות אחרי הגיל הרך ולפני הלימודים הגבוהים? מהי אותה המהות שאנו שואפים ליצוק בשנים המהותיות האלו?

לשם כך עלינו להביט על כלל המארג שעל פני כדור הארץ, ולהבין כיצד שומרים על מאזן המאפשר לו ולנו להתקיים בכל היבט שהוא – מתוך כבוד והבנה שאנחנו מערכת אחת: כפי שלא נוכל לנתק את עצמנו מגופנו, כך לא נוכל לנתק את האנושות מכדור הארץ. חכמים ומתקדמים ככל שנהיה – ללא גוף לא נוכל לבטא את היכולות שלנו.

האופן היחיד שבו נוכל להתקיים הוא מתוך הרמוניה ויחסי גומלין הדדיים – בינינו לבין עצמנו, ובינינו לבין הגוף המופלא עליו אנו מתקיימים.

קיימות – זה לא "נושא", זו מהות.

קריאה מהנה וסופ"ש נעים, אלון.

*בלחיצה על הסמל
תעברו חזרה לפה

מה זה?

מה מתקיים פה?

הנושא השבועי

מה זה בכלל?

כל כותרת היא קישור
לעמוד המתאים

קיימות

זו בחירה

לומר כן לחיים

ולשמור על מה שאוהבים.

להתבונן וללמוד מהטבע,

להבחין בין צריך למספיק

ביד, בראש ובלב,

ולהבין איך אנחנו קשורים

בכל המרחבים, הסגורים והפתוחים

ויחד מחוברים.

אבל איך נקדם?

אך נגיע לכל היעדים?

נעשה, נפעל, נקיים

ונשנה דפוסים מוכרים.

SUSTAINABILITY

קִיּוּמִית

קיימות ד"ר איריס פינטו

"פיתוח המספק את צרכי ההווה, ללא סיכון יכולותיהם של הדורות הבאים לספק את צרכיהם שלהם" (ע"פ דו"ח ברונטלנד, 1987, האומות המאוחדות)

בוועידת האקלים בפאריז (2015), הסכימו מדינות וממשלות על חתירה לעולם המאזן בין צרכי האדם, הטבע והסביבה.

תכנון לקיימות חותר להשתלבות בסביבה, ולמזעור הפגיעה במשאבים טבעיים:

בהיבט האקלימי והסביבתי - שימוש באנרגיה ירוקה; מיחזור מי גשם; אוורור טבעי; מזעור פסולת ושימוש בחומרים טבעיים; שמירה על המגוון הביולוגי.

בהיבט התרבותי-חברתי - שיתוף הקהילה המקומית בתכנון; שימוש בידע מקומי ובאנשי-מקצוע מקומיים.

בהיבט הטכנולוגי-מדעי - צמצום טביעת הרגל הפחמנית, דרך המצאה ופיתוח של חומרים וטכנולוגיות המותאמים לתפיסת קיימות; יצירת מהלכים חברתיים-צרכניים, שנועדו להשפיע ולהוביל לשינויים דרמטיים בדפוסי הצריכה, התחבורה וההתייעלות האנרגטית.

מה מקומנו בעולם המופלא?

ד"ר ליה אטינגר, מרכז "השל" לקיימות

אם נשאל אנשים ברחוב מהי קיימות, נקבל לרוב תשובות כמו: למחזר, להפסיק להשתמש בחד-פעמי, לעבור לאנרגיה מתחדשת. אך קיימות היא הרבה יותר מזה – היא ההבנה העמוקה שאיננו נפרדים מהטבע או אחד מהשניה. היא ההזמנה לחשוב מחדש על מקומנו בעולם המופלא, ולזכור שאנחנו קיימים אך ורק בזכות מארג החיים היוצר ומחדש – יום ורגע רגע – את התנאים החיוניים לקיומנו: החמצן, האדמה הפוריה, האקלים היציב.

דווקא ההצלחה המזהירה של המין האנושי היא המובילה אותנו לסכנה קיומית. מדעני העולם מזהירים שהטבע והאנושות נמצאים במסלול של התנגשות. ואם לא נצליח למנוע אותה – אין ספק מי ינצח!

המשבר האקולוגי אינו גזרת גורל. בידינו הבחירה, כי אנו מסוגלים להרבה יותר, למשל:

לפתח טכנולוגיות שהולכות עם הטבע במקום נגדו.

לבנות כלכלה המתפתחת כמו עץ – שככל שהוא גדל וצומח, כך הוא מייצר יותר מזון ומקומות מחיה למינים אחרים, וכך גם מחזק את המערכת האקולוגית המקיימת אותו.

לבנות כלכלה הוגנת, שבה כל בני האדם יכולים לשגשג בתוך הגבולות שהפלנטה מציבה לנו.

בני נוער בכל העולם וגם בישראל, בהשראתה של גרטה טונברג, קוראים למבוגרים להתרומם לגודל השעה, להקשיב למדע, ולפעול באומץ, בחכמה, בהוגנות ובנחישות.

לשמוע בקולם ולפעול למענם – זו קיימות.

**”כבר יש לנו את כל
העובדות והפתרונות.
נותר לנו רק להתעורר
ולשנות”**

גרטה טונברג

זמן קריאה 50 שניות

180 מילים על

לומר "כן" לחיים קיימות במשרד החינוך

חני פלג, ממונה ארצית לחינוך לקיימות, אגף מדעים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך

משרד החינוך, בשיתוף פעולה עם המשרד להגנת הסביבה, מקדם קיימות כתוכנית רוחב ייחודית, שמעודדת אזרחות פעילה, חשיבה ביקורתית וסולידריות חברתית. התכנית כוללת:

חיבור בין תחומי הדעת השונים – כי חינוך לקיימות הוא אתגר חינוכי, ערכי, חברתי כלכלי ופוליטי, והוא נוגע בצדק חברתי, חוקים לאומיים ובינלאומיים, מדע, טכנולוגיות חדשות ועוד. הקניית ידע ומיומנויות – כולל ידע מדעי, תודעה חברתית וחשיבה מתכללת – ביחס למערכות הטבעיות ולאלו שיצר האדם. כלים לשמירה על איכות חיים ראויה ואיכותית. תלמידים מישראל משתתפים בתחרויות וזוכים בפרסים.

הנחלת הידע ועידוד הילדים לאקטיביזם, פעלתנות ואזרחות סביבתית, יוצרים יחד את השינוי באורח החיים שבלעדיו לא נצליח לשמור על הסביבה ועל האנושות.

קיימות היא צו השעה: הצעירים הבינו כי עליהם לתקן את הנזקים ולשנות כיוון; ואילו המבוגרים הבינו כי אינם מורישים לדור הצעיר עולם טוב יותר, וכי עליהם לתקן ולתמוך בצעירים.

קריאת כיוון

קיימות בגני הילדים

יודקה דרייפוס מדריכה ארצית לחינוך סביבתי המנהל הפדגוגי, אגף א' קדם יסודי, משרד החינוך

העיסוק בסביבה משכלל מיומנויות של פליאה, סבלנות והתחשבות, ובמקביל מתייחס לאתגר המרכזי שישפיע על הגיל הרך של היום – משבר האקלים. האגף לחינוך קדם יסודי מבקש לקדם דמות בוגר שיהיה מחובר לטבע ולסביבה, וירצה לשמור על כדור הארץ, ולכן יצר חיבור טבעי ומתבקש בין תפיסת הגן העתידי לחינוך הסביבתי.

למעשה הגן העתידי הוא גן מקיים, השם במרכז את הקשר למרחבי החיים של הילדים והקהילה. למשל, גן המקיים גינה קהילתית בשכונת המגורים של הילדים, מחבר את התושבים לערכי הטבע והסביבה, ולחשיבות השמירה עליהם; גן שמקים "ספסל נתינה", מקדם בקהילה את השימוש החוזר בחפצים, את הנתינה לאחר ואת היכולת לחלוק.

העשייה הסביבתית מאפשרת לגנות מבט תהליכי על הקשר עם הסביבה, ובחירה מושכלת של יוזמות ארוכות טווח. למשל, יצירת גינה מאפשרת התבוננות על התהליכים המתרחשים בה באופן טבעי, ומעקב אחר מגוון בתי הגידול שקיימים בה; גן המאמץ עץ מאפשר לילדים לעקוב אחרי השתנותו במהלך כל עונות השנה, ולהרחיב את הידע על חשיבותם של העצים – כי אנחנו שומרים על מה שאנחנו מכירים ואוהבים.

המקום בו מתקיימות הרפתקאות

טבעי ללמוד מהטבע

אמינה סעדי מנהלת אשכול גנים "ילדי הטבע" בכפר מנדא

מאז ומעולם התבונן האדם בטבע וקיבל ממנו השראה. באשכול גנים "ילדי הטבע", אנו מייצרים לבד מוצרים טבעיים - כמו בשמים, משחות, שמנים אתריים, חמאת בוטנים ורכז חרובים - מהזריעה, דרך הגידול והקטיף, ועד לשיווק בשוק שאנחנו מארגנים בסוף השנה. בכל שלב בתהליך אנחנו מתמודדים עם סוגיות הקשורות בקיימות: איך להשקות? מה לעשות אם מגיעים חרקים? במה נארוז את המוצר?

ומהיכן מגיעים הפתרונות? מהטבע כמובן: למשל, כשחשבנו איך לארוז מוצר, הסתכלנו על האריזה בטבע - הפרי הוא העטיפה של הגרעין, והיא מתוקה, צבעונית ומתכלה. כי בטבע: יש שימוש במקורות מתחדשים ונקיים | יש שימוש יעיל וחסכוני במים | תהליכי הייצור הם מחזוריים (הפסולת של האחד היא המשאב של האחר) | תהליכי הייצור נטולי תוצרי לוואי רעילים | לכל מבנה יש תפקיד | הטבע מעדיף מקומיות | וקיים בו מגוון המאפשר שימוש אופטימלי במשאבים.

צומחים

יחד

באופן

טבעי

כך מאפשרת לנו ההתבוננות בטבע חיקוי, למידה ופתרון בעיות בדרכים מקיימות (ביומימקרי) . את התובנות והצילומים אנו אוגדים בספרונים, והילדים נעזרים בהם גם בפתרון בעיות חברתיות ותכנוניות, שעולות בחיי הגן ובמרכז היצרנות שבו.

**RE ; DUCE
USE
CYCLE**

שלושת ה-R הוא מושג המתאר את השיטות העדיפות ביותר למניעת הצטברות פסולת: Reduce, Reuse & Recycle. כלומר: לצמצם בצריכה, להשתמש שוב ושוב, ולמחזר את הפסולת.

מה אפשר ללמוד מזה? בית ספר שלם!

צעדים ראשונים במעגל

ד"ר טל שריר, מערך המו"פ

"אמא בא לי לקנות גם את המשחק / חטיף / ממתק/בגד...." מין מאבק שלא מסתיים אל מול מה שמתחשק להם.

"אבל לא צריך את זה, יש לנו מספיק ..." אנחנו אומרים באחריות מבוגרת, שמדמיינת איך זה תוך שבוע בפח או בפינת "העלאת האבק", של כל שאר הדברים שקנינו להם כי הם חייביבבבים את זה ממשששש!

אנו יודעים בבטחה כי בסבב "יום כדור הארץ" המתקרב, הכל יעבור מפינת "העלאת האבק", לשק המסירה לגן/לבית הספר/למתנ"ס, ואז נרגיש שמצפוננו נקי: גם לא זרקנו וגם לימדנו אותם שיעור ב"קיימות". כשלמעשה שלחנו למיחזור חפצים שיחזרו אלינו במצבם המפורק כיצירות אמנות, ואז נזרוק את זה אנחנו לפח....האם כל דבר שבא להם, שהם חייבים/רוצים, הם באמת צריכים?

איך אפשר לשבור את מעגל הצריכה-זריקה האין סופי הזה?

הסוד הוא להתחיל עגול ובקטן - הנה כמה צעדים פשוטים לבניית המעגל הראשון של הכלכלה המעגלית שלכם:

1. לא כל דבר צריך לקנות - מצאו דרכים לקבל דברים, למשל ב"שוק קח תן" של השכונה/הכיתה.
2. בתהליך הקנייה הבדילו בין מה שאנחנו צריכים לבין מה ש'בא לנו' (כן, גם עם עצמנו, כי גם אנחנו חוטאים).
3. עודדו שימוש נוסף בחפצים קיימים בבית, ורק אחר כך שילחו אותם כחומר גלם למיחזור.
4. וכמובן כיאה לכלכלה מעגלית- חוזר חלילה לסעיף 1.

פרט אחד עושה את כל ההבדל

אדיב גל, מיזם "קן לבז האדום"

מאז 1996 לומדים תלמידי כיתות ה' בבי"ס תל"י אלונה, בתכנית ע"ש תרצה קרן: "באלונה אומרים קן לבז האדום".

הבז האדום הינו עוף דורס מרתק ומעורר השראה, ההופך לנדיר מיום ליום. במסגרת התכנית, עוקבים תלמידי כיתות ה' שנה אחרי שנה אחר הבז האדום המקנן בגגות הכיתות. התכנית פועלת על בסיס של הרעיון "ראש", "יד" ו"לב":

ראש - התלמידים מבצעים תהליכי חקר ולומדים על הביולוגיה והאקולוגיה של הבזים האדומים.

יד - התלמידים פועלים ומסייעים לשימורם של הבזים האדומים על ידי בניית תיבות קינון, באמצעות תצפיות, הטבעה של בזים אדומים ועריכת סקרים.

לב - מתבטא בחוויות אותן חווים התלמידים במסגרת שנת הלימוד, ובעיקר ביום השיא שמתקיים לקראת עזיבתם של הבזים את מושבת הקינון, בו מדריכים התלמידים למעלה מ-1,200 מבקרים, המגיעים מכל רחבי הארץ לחצר בית הספר כדי לשמוע על הבזים האדומים.

השילוב של "ראש", "יד" ו"לב" מאפשר להפוך את הלמידה על הבזים האדומים ללמידה רגשית-חברתית, המסייעת לשימורם של הבזים האדומים ומעודדת את הילדים לפעול למען הסביבה.

באוויר...

בים...

ובקנזס...

הקיימות נמצאת בכל מקום...!

קיימות זה באופנה

הבגדים של SHEIN, ASOS, ZARA ועוד, מעסיקים את בני הנוער מבוקר עד ערב, ולכן הדרך לליבם עוברת דרך ארון הבגדים שלהם.

רובנו מתקשים לתפוס ולהבין את הקשר שלנו למשבר האקלים – לא רק כפוגעים, אלא גם כנפגעים. בעבודה עם מורים ותלמידים, ניתן להשתמש באופנה כדי לקרב אותם לנושאים הללו. אופנה אינה רק יופי וזוהר – יש לה גם צד אפל: ייצור מזהם, בזבוז משווע של משאבים, ניצול מחפיר של עובדים במדינות עניות ועוד. ולכן, העיסוק בעולם האופנה מאפשר לנו להבין, למה כל יציאה לקניון משמעותית לעתיד האנושות.

צ"רשת הירוקה" מאמינים בעשייה ובאקטיביזם לצד למידה תיאורטית. למשל, אנו עוזרים לתלמידים לארגן שוק קח-תן ותצוגת אופנה המבוססת על בגדים שהושאלו מחנויות יד שניה, כדי ללמד אותם איך לפתח סטייל אישי על זמני שלא תלוי בקולקציות שמתחלפות בכל חודש. או הולכים איתם לקניון כדי להדגים מניפולציות פרסום ושיווק (כמו שימוש צבעים חזקים, הנחות רק על חלק מהפריטים כדי למשוך אותנו פנימה ועוד), כך שיזהו את המניעים האמיתיים שלנו בקניית בגדים, ואת הבולמוס שיוצרת בנו תרבות הצריכה.

זבל של

אחד הוא

אוצר של אחר

אייקון

אופנה

זמן קריאה .. שניות
.. מילים על

שינויים קטנים, השפעות גדולות:

יישום פתרונות יצירתיים במסגרת תחרות

בתי הספר בבנייה ירוקה

יפית מישורי-סבג ואדר' ענת הורוביץ הראל, המועצה הישראלית לבנייה ירוקה

מחקרים מרחבי העולם מצביעים על תועלות הבנייה הירוקה בבתי הספר, ועל השפעתה בארבעה מדדים קריטיים לתפקוד המבנה ופעילות משתמשיו: בריאות התלמידים והמורים || התייעלות וחסכון במשאבים || שיפור בציונים ובתפוקות || והשפעה על תרבות בית הספר.

על מנת לקדם חשיבה, חדשנות ולמידה בנושא הקיימות בכלל, והבנייה הירוקה בפרט, יזמנו יחד* תחרות ארצית בבנייה ירוקה לבתי ספר. בארבע השנים האחרונות השתתפו בתחרות כ-130 בתי ספר יסודיים מכל רחבי הארץ.

במסגרת התכנית, כל בית ספר מתכנן פרויקט בניה ירוקה, שמכוון להיטיב את תנאי הלמידה והתשתית הפיזית. התכנון כולל פתרון הוליסטי, שמתייחס הן לשינוי הפיזי והן לתכנים החינוכיים, והוא נועד לחולל שינוי אמיתי ומרחיק לכת בנושא הקיימות בבית הספר. כך למשל, בית ספר אחמדיה בחיפה תכנן פתיחה של חלון במסדרון בית הספר, ובית ספר הנרייטה סולד בחיפה תכנן קיר אקוסטי ירוק.

השנה, לאור משבר הקורונה, מתקיימת תכנית המותאמת ללמידת חוץ, ובמסגרתה מתכננים ובונים 10 בתי ספר מרחבי הארץ סביבת למידה בבניה ירוקה בחצר בית הספר.

* המועצה הישראלית לבנייה ירוקה בשיתוף המשרד להגנת הסביבה ומשרד החינוך, בתמיכת קרן "ברכה" ובשיתוף "מפרש" - חממה ליזמות חינוכית.

SAVE THE WORLD!
and save the date...

18/5/21

**הועידה הארצית לחינוך
ומשבר האקלים**

קחו חלק בשמירה על הטבע

נטע ברגהאוס, מורה לשל"ח וגאוגרפיה בנופי גולן, רואה בחיבור לטבע ערך מרכזי בהוראה/למידה

כדי להתפעל ולהתחבר לטבע יש לעצור, להתכופף, לגלות ו...לצלם.

מדע אזרחי הוא תחום חדש במדע, בו החקר והניטור נעשים על ידי אזרחים ולא על ידי חוקרים. בתכנית ["תצפיטבע"](#)* משתמשים בישומון ובאתר אינטרנט, כדי לדווח ולהעלות תמונות/תצפיות של החי והצומח בגולן. הציבור מנטר: מי גדל והיכן, מי נצפה לעיתים תכופות, ומי הולך ונעלם – וכך מתחזקת הזיקה בין התושבים לסביבה, ונוצרת קהילה רב גילאית מקומית אוהבת טבע (זה מצלם וזה מזהה או שואל). כל התצפיות עולות לאתר ונכנסות באופן אוטומטי למאגר העולמי של [אי-נטורליסט iNaturalist](#). מסד הנתונים יוכל לשמש לקבלת החלטות בנוגע לניהול שטחים פתוחים, ולפיתוח מחקר המקדם את שמירת הטבע.

ומה במערכת החינוך? "תצפיטבע" מאפשרת חיבור ידידותי בין בני הנוער לבין מגוון הצומח והחי בשטח, באמצעות הטלפון הנייד. במסגרת פעילות השל"ח אנו יוצאים לסביבה הקרובה, מנטרים את המגוון המקומי ומרוויחים למידה חוויתית שיכולה להמשיך גם מחוץ לביה"ס, כיוון שהפעילות מעלה סוגיות הנוטות להיעלם מהעין, ואנו עוסקים בנושאים כמו חשיבות המגוון הביולוגי, השטחים הפתוחים, זיהוי השינויים ופיתוח בר קיימא.

*תכנית משותפת של מ.א. גולן, מכון שמיר למחקר ואונ' חיפה.

זמן קריאה 45 שניות

144 מילים על

על קיימות ומיומנות

ריבי ארצי, מערך המו"פ

קיימות היא עולם של מונחים וערכים, וניתן לפתח איתו ובעזרתו מיומנויות רבות מגיל צעיר. מהן המיומנויות ההכרחיות לקידום קיימות?

חשיבה בקורתית /// האם אנחנו כבני אדם, שומרים על כדור הארץ? איך ניתן להחליט מה חיוני ומה פחות בהתנהלותנו?

זיהוי בעיות /// מהן הבעיות שביכולתנו לפתור?

הנעה לפעולה /// כיצד כל אחד מאיתנו יכול להיות פעילן בשמירה על הכדור שלנו?

ראיה רב תחומית /// שילוב בין שלושה תחומי חינוך: סביבתי, פיתוח בר-קיימא ופיתוח מורכב, ובין דיסיפלינות שונות כגון ספרות, אמנות ודרמה להמחשת התהליכים.

.a

יכולת קבלת החלטות /// ככל נייצר תרבות המאפשרת ומעודדת קבלת החלטות מגיל צעיר, כך נצליח יותר בשמירה על הכדור שלנו.

.2

פיתוח חדשני ויצירתי לבעיות נפוצות /// הבעיות בקיימות כמעט ואינן משתנות - כיצד נעודד את הילדים לסגל גישה יצירתית וחדשנית בפיתוח פתרונות?

.a

חשיבת עתיד /// להתבונן לטווח הרחוק, ולפעול כבר עכשיו בטווח הקצר והבינוני.

רעיונות נוספים

מתקיימים כאן

17 יעדים

לפיתוח בר קיימה ד"ר איריס פינטו

אוסף של יעדים גלובליים לעיצוב עולם טוב יותר עד שנת 2030, שאומצו על ידי האסיפה הכללית של האו"ם (2015) – ושנקראים בקיצור: "אג'נדה (סדר יום) 2030". זוהי תוכנית הוליסטית לפעולה חברתית, רב תרבותית, כלכלית וסביבתית, שכוללת גם ציווי פוליטי: "אין להשאיר איש מאחור!".

17 היעדים הם:

מיגור העוני | אפס רעב | בריאות טובה | חינוך איכותי | שוויון מגדרי | מים נקיים | אנרגיה נקיה | הוגנות תעסוקתית וצמיחה כלכלית | תעשייה חדשנות ותשתיות | צמצום אי השוויון | ערים וקהילות מקיימות | צריכה וייצור אחראיים | שינוי אקלים | חיים מתחת למים | חיים על פני האדמה | שלום, צדק וחוזק המוסדות | שותפות להשגת היעדים

ומה בחינוך?

כפועל יוצא מהגדרת היעדים, צמח פרויקט חינוך 2030 של ה – OECD, שמרחיב את ההתייחסות החינוכית המוכרת כדי להבטיח תוצאות למידה איכותיות – לכולם, ולמשך כל תקופת חייהם:
• הלמידה מתחילה בגיל הרך, עוברת דרך חינוך בני נוער ומסתיימת בהכשרת מבוגרים.
• מושם דגש חינוכי לרכישת מיומנויות רלוונטיות לעבודה.
• מודגשת החשיבות של "חינוך לאזרחות", בעולם של הדדיות ורב-תלותיות.
• מיקוד בהכללה, יכולות והון עצמי ושוויון בין המינים.

הצעת הגשה

1. הורידו את הגליון כקובץ PDF.

2. בעמוד 6 (הגדרה של קיימות, ד"ר איריס פינטו) ישנה התייחסות לשלושה היבטים לתכנון קיימות. מהו הסדר המומלץ לדעתכם לפעולה?

3. אם נשאל אנשים ברחוב מהי קיימות (ד"ר ליה אטינגר, עמוד 7) נקבל מבחר תשובות. ואם נשאל את עצמנו - מה הדבר הראשון שעולה בראשנו? ערכו רשימה של מילים, ונסו לאפיין אותן לפי תחומים ולדרג עפ"י המוכר והידוע, הבסיסי, התודעתי והתפיסתי.

4. בעמוד 19 מתארות יפית מישורי-סבג וענת הורביץ הראל תחרות ארצית לבנייה ירוקה. חשבו איזה עוד תחרויות ניתן ליזום ברוח הקיימות - החל מבחירת האתגר ועד הפרס למנצחים.

5. 17 יעדי הקיימות שאומצו על ידי האסיפה הכללית של האו"ם (עמוד 22) נאספו מתחומים שונים. חשבו יחד מה הסיבה לבחירת כל אחד מהיעדים הללו, ואיך הוא קשור לקיימות.

6. בעמוד הבא (24) מתוארת מגמה כלכלית העומדת לפתחנו - כלכלה מעגלית. נתחו מגמה זו, ונסו לייצר עוד תהליכים עפ"י העקרונות שלה.

זמן קריאה 30 שניות
110 מילים על

העתיד בנוי

על כלכלה מעגלית ד"ר איריס פינטו

הכלכלה העולמית מתבססת על ייצור וצריכה מוגברים, שאמנם תורמים לצמיחה הכלכלית ולעלייה באיכות החיים, אך גובים מחיר אקולוגי כבד. לכן, דרושה חשיבה על כלכלה במונחים חדשים, וקידום שינויים מבניים בדפוסים המוכרים.

העיקרון של "הכלכלה המעגלית" הוא לפרק את הקשר בין צמיחה כלכלית ליצירת מקומות עבודה באמצעות כילוי המשאבים טבעיים, לכיוון של כלכלה המכוונת מראש לשימוש חוזר במשאבים.

אין די בלמחזור! יש להבטיח שמוצרים יהיו מיועדים מלכתחילה לשימוש חוזר, עוד בשלב עיצוב המוצר, ושיתקיים שימוש חוזר בכל חומר בתהליך הייצור ובתהליך ניהול הפסולת. לדוגמא, מפעל קטן בצפון איסלנד אחראי לחומר גלם ייחודי: עורות דגים שלא נוצלו לתעשיית המזון, שמהם מכינים נעליים, ז'קטים, חגורות וארנקים, ששוחים ללא הפרעה בזרם הראשי לאופנה העילית.

רב שימושי

**”לעולם אל תטילו ספק בכך
שקבוצה קטנה של אזרחים
מודאגים ואכפתיים יכולה
לשנות את העולם; זה הדבר
היחיד שאי פעם הביא לשינוי.”**
מרגרט מיד

**ואתם, רוצים שינוי? **

מחברים רעיון לצלילים

רגע לקראת סיום האזינו איתנו לשיר לקראת שבת.

עצים

לחן

שלום

חנוך

מילים וביצוע

אריק

אינשטיין

לחצו ותהנו...

העצים טובים יותר כשהם שלמים
ל"ג שמח לנו וגם לכדור!

הגענו.

זה סוף המהדורה

נתראה בשבוע הבא!

אבל היי,

אנחנו מתקיימים ממש פה!

בקבוצת הפייסבוק שלנו אפשר לשתף במחשבות,

ולוואטספ שלנו אין גבולות...

(כן, ממש זה שקיבלתם ממנו את סקיפ;ופ)

התחברו לטבע

והפיצו את הסק;ופ

שלחו לנו את המילה

קיימות

וקבלו הודעה להפצת קישור

ההצטרפות לסק;ופ

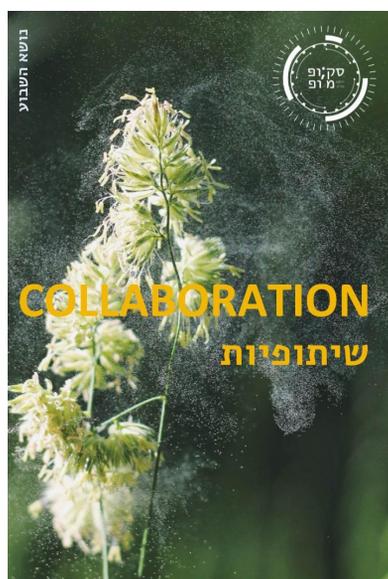
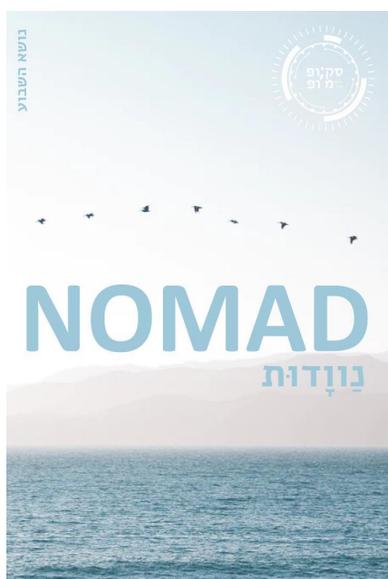
זה מגיע לכווווולם (;

*קיבלתם לראשונה

את המגזין ורוצים להצטרף

לרשימת התפוצה גם?

לחצו כאן.

**הגליונות שלנו
הם רב שימושיים!**

ובשבוע הבא...

צוּחֻקִים!